

Annáll efnahags- og peningamála 2006

Janúar

Hinn 1. janúar kom til framkvæmda annar hluti tekjuskattslækkunar sem samþykkt var á haustþingi 2004. Hlutfall tekjuskatts einstaklinga lækkaði úr 24,75% í 23,75%. Persónuafsláttur hækkaði um 2,5%. Meðalútsvar í staðgreiðslu lækkaði örlítið, úr 12,98% í 12,97%. Er því staðgreiðsluhlutfallið á árinu 2006 36,72% samanborið við 37,73% árið 2005.

Hinn 1. janúar féllu einnig niður eignarskattar einstaklinga og lögaðila, þ.e. ekki verður lagt á eignir manna eins og þær voru í árslok 2005. Sérstakur tekjuskattur féll einnig niður um áramótin að öðru leyti en því að hann verður lagður á í síðasta sinn í sumar en á tekjur ársins 2005. Hann verður hins vegar ekki lagður á tekjur ársins 2006.

Hinn 20. janúar gaf alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch Ratings út lánshæfiseinkunnir fyrir Straum-Burðarás Fjárfestingarbanka hf., BBB- fyrir langtímaskuldbindingar, F3 fyrir skammtímaskuldbindingar, C/D fyrir eigin styrkleika (e. *individual ratings*) og 3 í stuðningseinkunn. Horfur um breytingar á matinu voru stöðugar.

Hinn 26. janúar var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,25 prósentur í 10,75%. Aðrir vextir Seðlabankans voru einnig hækkaðir um 0,25 prósentur, vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu hinn 31. janúar en aðrir vextir hinn 1. febrúar.

Febrúar

Hinn 21. febrúar staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch Ratings lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands, AA- fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt, AAA fyrir langtímaskuldbindingar í íslenskum krónum. Einnig var lands-einkunn (e. *country ceiling ratings*) staðfest AA og lánshæfiseinkunnin F1+ fyrir erlendar skammtímaskuldbindingar. Horfum var breytt úr stöðugum í neikvæðar.

Hinn 24. febrúar voru endurskoðaðar starfsreglur um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum formlega staðfestar. Starfsreglur þessar voru settar með hliðsjón af ákvæðum 3. mgr. 24. gr. laga nr. 36/2001 um Seðlabanka Íslands. Reglurnar hafa verið endurskoðaðar í ljósi reynslu og með hliðsjón af því að Seðlabankinn birtir vaxtaákvæðanir sínar nú á fyrirfram ákveðnum og tilkynntum dögum.

Mars

Hinn 16. mars staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs á langtímaskuldbindingum í erlendri mynt AA- og AA+ fyrir langtímaskuldbindingar í íslenskum krónum. Um leið staðfesti fyrirtækið lánshæfiseinkunnina A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt og íslenskum krónum. Horfur um lánshæfismatið eru áfram stöðugar.

Hinn 28. mars gaf alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's í fyrsta sinn út lánshæfiseinkunnir fyrir íslenskan banka, Glitni banka hf. Langtímaskuldbindingar eru metnar A- og skammtímaskuldbindingar A-2. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Hinn 30. mars var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,75 prósentur í 11,5%. Aðrir vextir Seðlabankans voru einnig hækkaðir um 0,75 prósentur. Vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu 4. apríl en aðrir vextir 1. apríl.

Hinn 31. mars gaf Kaupping banki út skuldabréf (e. structured covered bonds) að upphæð 43,5 ma. kr. Útgáfan var liður í verðbréfun á íbúðalánum bankans og fékk Aaa lánshæfiseinkunn frá matsfyrirtækinu Moody's Investor Service.

Apríl

Hinn 4. apríl birti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service sérstaka skýrslu (e. special comment) um stöðu efnahagsmála á Íslandi og komst að þeirri niðurstöðu að Ísland stæði ekki frammi fyrir óhóflegum greiðsluhæfis- eða lausafjárvandráðum vegna óstöðugleika sem nýlega hafði gætt í viðskipta- og fjármálaumhverfi landsins. Skýrsluna má nálgast á heimasíðu Moody's.

Hinn 4. apríl staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service A-2 og P-1 lánsþæfiseinkunnir Landsbanka Íslands hf. Um leið tilkynnti matsfyrirtækið að horfum á lánsþæfiseinkunn fyrir fjárhagslegan styrkleika, C, yrði breytt úr stöðugum í neikvæðar.

Hinn 4. apríl staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service A-1 og P-1 lánsþæfiseinkunnir Kaupþings banka hf. Um leið tilkynnti matsfyrirtækið að einkunn fyrir fjárhagslegan styrkleika, C+, yrði tekin til endurskoðunar til hugsanlegrar lækkunar.

Hinn 4. apríl staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service A-1 og P-1 lánsþæfiseinkunnir Glitnis banka hf. og stöðugar horfur. Um leið tilkynnti matsfyrirtækið að horfum á lánsþæfiseinkunn fyrir fjárhagslegan styrkleika yrði breytt úr stöðugum í neikvæðar.

Hinn 24. apríl staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service lánsþæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands, Aaa fyrir langtímaskuldbindingar og P-1 fyrir skammtímaskuldbindingar. Einkunnirnar gilda bæði fyrir erlendar og innlendar skuldbindingar. Horfur eru áfram stöðugar.

Hinn 1. maí tóku gildi endurskoðaðar reglur Seðlabanka Íslands um lausafjárhlutfall. Eitt af markmiðum endurskoðunarinnar var að tryggja að ekki væru viðskipti innan samstæðu í þeim tilgangi að sniðganga reglurnar.

Hinn 1. maí tóku gildi endurskoðaðar reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð. Meginbreytingar á reglunum eru tvær: Opin gjaldeyrisstaða í einstökum gjaldmiðlum var jöfnuð og fjármálastofnanir geta óskað heimildar til að hafa sérstakan jákvæðan gjaldeyrisjöfnuð utan við heildargjaldeyrisjöfnuð til varnar áhrifum gengisbreytinga á eiginfjárhlutfall.

Maí

Hinn 4. maí gaf Seðlabanki Íslands út skýrsluna *Fjármálastöðugleiki* fyrir árið 2006.

Hinn 4. maí tilkynntu fjármálaráðuneytið og Lánasýsla ríkisins nýtt markflokakerfi ríkisbréfa. Fjármálaráðherra fól Lánasýslu ríkisins að taka upp reglulega útgáfu tveggja ára ríkisbréfa og ríkisvixla til þriggja mánaða til þess að styðja við hagstjórn og bæta vaxtamyndun á skuldabréfamarkaði.

Dagana 8. til 15. maí heimsótti sendinefnd frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum Ísland og kynnti sér stöðu efnahagsmála á fundum með fulltrúum stjórnvalda og atvinnulífs. Álit sendinefndarinnar var birt á heimasíðum Seðlabankans og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins 15. maí.

Hinn 12. maí tilkynnti Kaupþing banki hf. að gengið hefði verið frá útgáfu víkjandi skuldabréfa að fjárhæð 1.250 milljóna Bandaríkjadalara, eða um 88,5 ma.kr. Útgáfan telst til eiginfjárpáttar B (e. Tier 2).

Hinn 18. maí var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,75 prósentur í 12,25%. Aðrir vextir Seðlabankans voru einnig hækkaðir um 0,75 prósentur. Vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu 23. maí en aðrir vextir 21. maí.

Hinn 24. maí tilkynnti Glitnir banki hf. um kaup á sænska verðbréfafyrirtækinu Fischer Partners Fondkommission AB. Kaupverð var 3,7 ma. kr.

Hinn 26. maí fór fram undirritun samnings hjá Lánasýslu ríkisins í tengslum við útgáfu ríkisverðbréfa og viðskiptavakt á eftirmarkaði. Nýjar reglur um fyrirgreiðslu til aðalmiðlara ríkisverðbréfa tóku gildi 30. maí 2006. Eingöngu aðalmiðlarar ríkisverðbréfa, Glitnir, KB Banki, Landsbanki Íslands, MP Fjárfestingabanki og Straumur-Burðarás Fjár-

festingabanki, hafa aðgang að verðbréfalánnum hjá Lánasýslu ríkisins. Samningurinn nær til allra ríkisverðbréfa í stað tveggja áður.

Hinn 30. maí fór fram útbod hjá Lánasýslu ríkisins á nýjum flokki ríkisvixla til þriggja mánaða, RIKV 06 0901, með gjalddaga 1. september 2006.

Júní

Hinn 5. júní breytti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's horfum um lánshæfismat ríkissjóðs úr stöðugum í neikvæðar vegna aukinnar hættu á harðri lendingu íslenska hagkerfisins. Matsfyrirtækið staðfesti óbreyttar lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt AA- og AA+ fyrir langtímaskuldbindingar í íslenskum krónum. Ennfremur var einkunnin A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt og íslenskum krónum staðfest.

Hinn 13. júní tilkynnti Glitnir banki hf. að gengið hefði verið frá útgáfu víkjandi skuldabréfa að fjárhæð 500 milljónir Bandaríkjadala, eða um 37 ma.kr. Útgáfan telst til eiginfjárpáttar B (e. Tier 2).

Hinn 14. júní fór fram útbod hjá Lánasýslu ríkisins á nýjum flokki ríkisbréfa til tveggja ára, RIKB 08 0613, með gjalddaga 13. júní 2008.

Hinn 22. júní var gert tvíþætt samkomulag milli Alþýðusambands Íslands (ASÍ) og Samtaka atvinnulífsins (SA) vegna endurskoðunar kjarasamninga. Í fyrsta lagi er gert samkomulag milli forsendunefndar ASÍ og SA vegna endurskoðunar kjarasamninga um launabróunartryggingu sem tryggja á starfsmanni að lágmarki 5,5% launahækkun undanengið ár. Einnig gerðu SA og ASÍ ásamt landssamtökum þess samning um 15 þús.kr. taxtaviðauka sem bætist við alla mánaðarlaunataxta frá og með 1. júlí.

Hinn 22. júní tilkynnti ríkisstjórnin um framlag sitt til að greiða fyrir samkomulagi Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins vegna endurskoðunar kjarasamninga. Framlag ríkisstjórnarinnar var í sjö liðum: 1) Persónuafsláttur hækkar um 8,3% til viðbótar 2,25% hækkun sem áður var ákveðin og skattleysismörk verða verðtryggð með vísitölu neysluverðs. 2) Lög um vaxtabætur verða endurskoðuð ef bætur skerðast verulega vegna hækkunar fasteignaverðs. 3) Barnabætur verða greiddar til 18 ára aldurs í stað 16 ára nú. 4) Í stað 2% lækkunar tekjuskattshlutfalls 2007 kemur 1% lækkun. 5) Framlög til fullorðins- og starfsmenntamála verða aukin. 6) Samstarf verður tekið upp við aðila vinnumarkaðarins um málefni útlendinga á vinnumarkaði og svarta atvinnustarfsemi. 7) Atvinnuleysisbætur hækka um 15 þús.kr. á mánuði hinn 1. júlí. Jafnframt verður hámarksfjárhæð tekjutengdra atvinnuleysisbóta hækkuð úr 180 þús.kr í 185 þús.kr.

Hinn 27. júní samþykkti ríkisstjórnin í framhaldi af samkomulagi aðila vinnumarkaðarins að 1) lækka tímabundið hámarkslánshlutfall Íbúðalánasjóðs úr 90% í 80% af kaupverði og hámarkslán úr 18 m.kr í 17 m.kr.; 2) fresta um tíma útbodum og nýframkvæmdum á vegum ríkisins; 3) taka upp viðræður við sveitarfélögin í landinu um hliðstæðar frestanir á þeirra vegum.

Júlí

Hinn 1. júlí var lánshlutfall Íbúðalánasjóðs lækkað tímabundið úr 90% í 80% og hámarkslán úr 18 milljónum króna í 17 milljónir. Voru þessar breytingar hluti af aðhaldsaðgerðum ríkisstjórnarinnar.

Hinn 4. júlí tilkynnti Glitnir banki hf. að kaupum á sænska verðbréfafyrirtækinu Fischer Partners Fondkommission AB væri lokið eftir að skilyrðum kaupsamnings hefði verið fullnægt. Kaupverð var 3,7 ma.kr.

Hinn 6. júlí var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,75 prósentur í 13%. Vextir á daglánnum og af bundnum innstæðum hækkuðu um 0,5 prósentur en aðrir vextir hækkuðu um 0,75 prósentur. Allir vextir bankans hækkuðu 11. júlí. Bankastjórn ákvað jafnframt að meta þörf fyrir frekara aðhald um miðjan ágúst og að birta tilkynningu um stýrivexti að morgni 16. ágúst.

Hinn 17. júlí lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's lánshæfismat Íbúðalánasjóðs vegna langtímaskuldbindinga í íslenskum krónum úr AA+ í AA-. Jafnframt var sjóðurinn tekinn af athugunarlista. Lánshæfismat fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt var staðfest AA- og A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar í íslenskum krónum og erlendri mynt. Horfur um breytingar á matinu eru neikvæðar fyrir skuldbindingar í erlendri mynt en stöðugar fyrir skuldbindingar í íslenskum krónum.

Ágúst

Hinn 16. ágúst var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,5 prósentur í 13,5%. Vextir á daglánnum og af bundnum innstæðum hækkuðu um 0,25 prósentur en aðrir vextir bankans um 0,5 prósentur. Vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu 22. ágúst en aðrir vextir 21. ágúst.

September

Hinn 12. september lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investor Service mat sitt á fjárhagslegum styrkleika Kaupþings banka hf. úr C+ í C. Um leið staðfesti matsfyrirtækið lánshæfiseinkunnirnar A1 fyrir langtímaskuldbindingar og P-1 fyrir skammtímaskuldbindingar. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Hinn 12. september tilkynnti Glitnir banki hf. að gengið hefði verið frá útgáfu víkjandi skuldabréfa að fjárhæð 250 milljónir Bandaríkjadala, eða um 18 ma.kr. Útgáfan telst til eiginfjárfáttar A (e. Tier 1).

Hinn 14. september var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,5 prósentur í 14%. Aðrir vextir Seðlabankans voru einnig hækkaðir um 0,5 prósentur. Vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu 19. september en aðrir vextir 21. september.

Hinn 25. september tilkynnti Landsbanki Íslands hf. að kaupum á Cheshire Guernsey Limited, banka á eyrni Guernsey í Ermasundi, væri lokið eftir að skilyrðum kaupsamnings hefði verið fullnægt og var hann tekinn inn í samstæðureikning Landsbankans frá og með lokum þriðja ársfjórðungs 2006. Tilkynnt var að breyta ætti nafni bankans í Landsbanki Guernsey Limited.

Nóvember

Hinn 1. nóvember voru kaup ríkissjóðs á hlutum Reykjavíkur og Akureyrar í Landsvirkjun staðfest með undirskrift kaupsamnings með fyrirvara um samþykki kjörinna fulltrúa.

Hinn 9. nóvember staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch Ratings lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands AA-/ AAA. Horfur voru áfram taldar neikvæðar.

Hinn 24. nóvember samþykkti Alþingi stjórnarfrumvarp um að auka við úthlutaðar vaxtabætur ársins í samræmi við fyrirheit ríkisstjórnarinnar við endurskoðun kjarasamninga í júní 2006.

Hinn 27. nóvember var hlutafé Kaupþings banka hf. hækkað um 660 milljónir króna að nafnvirði. Hlutafjárukningin gerðist með útboði á nýjum hlutum til alþjóðlegra stofnanafjófesta. Hinn 1. desember var hlutafé Kaupþings hækkað á ný, eftir nýtingu umframsöluréttar, um 99 milljónir króna að nafnvirði. Skráð hlutafé félagsins eftir hækkanirnar er 7.404.530.530 krónur að nafnvirði.

Í nóvember tók ríkissjóður 1 milljarðs evra lán til fimm ára á alþjóðlegum skuldabréfamarkaði. Andvirði þess var að fullu varið til eflingar gjaldeyrisforða Seðlabanka Íslands

Desember

Hinn 1. desember hófu bankar á millibankamarkaði með gjaldeyri að nota evru í stað Bandaríkjadals í kaup- og sölu-tilboðum sem viðskiptavakar setja fram. Skuldbinda þeir sig til að setja fram tilboð í þrjár milljónir evra. Viðskiptavakar halda áfram að setja fram verðtilboð í Bandaríkjadal eftir sem áður.

Hinn 1. desember voru hlutir OMX AB skráðir á aðallista Kauphallar Íslands. Skráning OMX var fyrsta tvíhliða skráningin í Kauphöllina. Frumskráning OMX er í kauphöllinni í Stokkhólmi.

Hinn 4. desember voru fjárlög ríkisins fyrir árið 2007 samþykkt. Afgangur á reglulegum rekstri er áætlaður 9 ma.kr., heildarfjárhæð tekna 376 ma.kr. og heildargjöld 367 ma.kr.

Hinn 4. desember voru samþykkt fjárukaulög fyrir árið 2006. Viðbótartekjur námu 44 ma.kr. en gjöld 20 ma.kr. og lántökuheimildir voru auknar um 87 ma.kr. vegna styrkingar á gjaldeyrisvarasjóði Seðlabankans.

Hinn 8. desember samþykkti Alþingi að breyta Lánasjóði sveitarfélaga í opinbert hlutfélag.

Hinn 8. desember var samþykkt í ríkisstjórn að hækka atvinnuleysisbætur um 2,9% þann 1. janúar 2007 í stað áður áformaðrar 2,25% hækkunar.

Hinn 8. desember samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna Sparisjóðs vélstjóra og Sparisjóðs Hafnarfjarðar.

Hinn 9. desember samþykkti Alþingi stjórnarfrumvarp um hækkun lágmarksframlags í lífeyrissjóði úr 10% af launum í 12%, auk þess sem sjóðum sem misst hafa bakábyrgð launagreiðenda var heimilað að gera þar að lútandi breytingar á samþykktum sínum.

Hinn 9. desember breytti Alþingi lögum um tekjuskatt þannig að í stað lækkunar skatthlutfalls um 2 prósentur í ársbyrjun 2007 var hlutfallið lækkað um 1 prósentu en persónuafsláttur var hækkaður þannig að skattleysismörk hækkuðu um 14%. Þá var lögfest að persónuafsláttur fylgi neysliverðsvisitölu og að barnabætur verði greiddar til 18 ára aldurs.

Hinn 9. desember samþykkti Alþingi að tímabundin lækkun á olúgjaldi og kílómetragjaldi þungaskatts frá 2004 skyldi framlengd til ársloka 2007.

Hinn 9. desember samþykkti Alþingi að lækka virðisaukaskatt og vörugjöld á matvælum, veitingaþjónustu, geisla-diskum og fleiru úr 14% og 24,5% í 7% og afnema vörugjöld af innlendum og erlendum matvælum, að undan-skildum sætindum.

Hinn 9. desember var samþykkt að lækka tryggingagjald um 0,45 prósentur og greiða 0,25% af gjaldstofni þess árlega til lífeyrissjóða í hlutfalli við örorkubyrði. Örorkuframlagið verður þó 0,15 prósentur 2007 og 0,20 prósentur árið 2008.

Hinn 19. desember tilkynnti Straumur-Burðarás Fjárfestingabanki hf. að frá 1. janúar 2007 yrði bókhald fært og árs-reikningur saminn í evrum. Á aðalfundi í mars 2007 var samþykkt breyting á reglum félagsins þar sem stjórn félagsins var heimilað að ákvarða útgáfu hlutfjár í evrum í stað íslenskra króna.

Hinn 21. desember var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans um 0,25 prósentur í 14,25%. Aðrir vextir Seðlabankans voru einnig hækkaðir um 0,25 prósentur. Vextir á innstæðubréfum til 7 daga og vextir í endurhverfum viðskiptum hækkuðu hinn 27. desember en aðrir vextir hinn 21. desember.

Hinn 22. desember lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt úr AA- í A+ og fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt úr A-1+ í A-1. Um leið var lánshæfiseinkunn fyrir langtímaskuldbindingar í íslenskum krónum lækkuð úr AA+ í AA en einkunn fyrir skammtímaskuldbindingar í íslenskum krónum var staðfest A-1+. Horfunum var breytt úr neikvæðum í stöðugar.